.....
Imię i nazwisko ucznia

.....

.....
Pełna nazwa szkoły

Liczba punktów

ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z HISTORII DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

ROK SZKOLNY 2016/2017

ETAP DRUGI

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 19 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je komisji przeprowadzającej eliminacje.
3. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
5. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
6. Nie używaj korektora.

Pracuj samodzielnie.

POWODZENIA!

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 40.
Do następnego etapu przejdziesz, gdy uzyskasz co najmniej 32 punkty.

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej
Ewa Zakościelna
mgr Ewa Zakościelna

Kurator Oświaty
w Lublinie
mgr Teresa Misiuk

Zadanie 1. (1 p.)

Obok każdej notki biograficznej wpisz imię postaci, której ona dotyczy. Odpowiedzi wybierz spośród osób wymienionych w ramce.

Nr	Biografia	Osoba
1.	Polityk ateński, żyjący na przełomie VI i V w. p.n.e. Przeprowadził w latach 508-507 p.n.e. reformy, będące kontynuacją reform Solona. Stały się one podstawą demokracji ateńskiej. Zastąpił podział rodowy podziałem terytorialnym . Podzielił Attykę na 10 fyl (składających się z trzech części) rozrzuconych na terenie całego miasta-państwa (polis). W ten sposób straciły znaczenie rody arystokratyczne, ponieważ ich członkowie w poszczególnych fylach byli w mniejszości. Po jego reformach w Atenach istniały następujące organy władzy: zgromadzenie ludowe (eklezja); Rada Pięciuset ; areopag ; sąd przysięgłych . Ustanowił też kolegium 10 strategów .Uważany jest za twórcę procedury ostracyzmu.	
2.	Ateński mąż stanu, twórca potęgi morskiej Aten. W czasie wojen grecko-perskich rozpoczął rozbudowę floty morskiej. Opracował plan strategiczny bitwy pod Salaminą, dzięki któremu Grecy odnieśli zwycięstwo. Z jego inicjatywy zbudowano port w Pireusie oraz fortyfikacje w Atenach. Przeciwnicy polityczni doprowadzili przy poparciu Sparty do wygnania go z Aten w 471 p.n.e. Zmarł w Azji Mniejszej.	
3.	Ur. ok. 495 p.n.e., zm. 429 p.n.e. – ateński polityk, mówca (ta umiejętność była konieczna do osiągnięcia sukcesu politycznego), reformator ateńskiej demokracji. Wzmocnił demokrację wprowadzając wynagrodzenie dla sędziów i członków Rady Pięciuset. Z jego inicjatywy wzniesiono w Atenach wspaniałe budowle, m.in. Propyleje i Partenon. W jego czasach żyli i tworzyli Sofokles, Eurypides. Zmarł w początkach wojny peloponeskiej podczas szalejącej wówczas zarazy.	

Solon; Klejstenes; Perykles; Drakon; Temistokles

Zadanie 2. (1 p.)

Po przeczytaniu tekstu źródłowego i obejrzeniu ilustracji odpowiedz na poniższe pytania.

[…] zarząd Hiszpanii powierzył bratu swemu Hazdrubalowi i przez góry Pireneje wkroczył do kraju Celtów, zwanego dziś Galią, wiodąc ze sobą 90 tys. piechoty i około 12 tys. jazdy, nadto 37 słoni. […] Kiedy w końcu dotarł do Alp, mimo że nie znalazł żadnej drogi, która by prowadziła przez nie, […] począł zuchwale piąć się w górę, walcząc z trudnościami z powodu wielkiego śniegu i lodów. Toteż ścinał drzewa i spalał je, rozżarzone węgle zlewał wodą i octem, a następnie skałę, która dzięki temu kruszała, kazał rozbijać żelaznymi młotami, torując w ten sposób drogę przez góry, do dziś dnia uczęszczaną […].

razem50plus.pl

A. Do jakiego konfliktu z dziejów starożytnego Rzymu nawiązuje przedstawiony materiał? Podaj dokładną nazwę.

……

B. W którym wieku miało miejsce to wydarzenie ?

……

Zadanie 3. (1 p.)

Wybierz z ramki i wpisz do tabeli po trzy nazwy współczesnych państw leżących na terenach zamieszkiwanych w okresie średniowiecza przez poszczególne grupy Słowian.

Słowenia; Słowacja; Czarnogóra; Białoruś; Węgry; Rosja; Polska; Ukraina; Czechy; Chorwacja, Mołdawia, Serbia

Nr	Grupa Słowian	Nazwa państwa
1.	Zachodni	
2.	Wschodni	
3.	Południowi	

Zadanie 4. (2 p.)

Obraz Jana Matejki przedstawia chrzest Polski. Kim są osoby oznaczone na zdjęciu cyframi 1-3? Zapisz ich imiona.

www.polskieradio.pl

Postać nr 1 - ……

Postać nr 2 - ……

Postać nr 3 - ……

Jaką **symboliczną** rolę pełni osoba oznaczona na obrazie cyfrą 4 ? -

……

……

Zadanie 5. (3 p.)

Na obrazach przedstawieni zostali trzej królowie Polski. Wpisz do tabeli ich imiona oraz wiek, w którym panowali.

pl.wikipedia.org

Źródło: *Polska. Dzieje ojczyste,* S. Kołodziejski, R. Marcinek, J. Polit, wyd. Kluszczyński, Kraków 2002, s. 21.

wlaczpolske.pl

Nr	Władca	Wiek panowania
1.		
2.		
3.		

Zadanie 6. (3 p.)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania z nim związane.

Mowa[…], przywódcy Związku Pruskiego, do Kazimierza Jagiellończyka […].

Nie tajno, miłościwy królu, tobie i twojej radzie, a podobno i narodom sąsiednim, ile krzywd i niegodziwości [...] wycierpieliśmy od mistrza i Zakonu Pruskiego [...]. W ciągu zaś tyloletnich z królestwem twoim prowadzonych wojen, ile potraciliśmy krewnych, dzieci, przyjaciół, ile nam popalono miast znakomitych, poniszczono włości, pogwałcono żon naszych i córek [...]. Ale nad te wszystkie klęski więcej nas jeszcze dotykało, żeśmy byli zmuszeni do łamania sojuszów i prowadzenia wojen, tym przykrzejszych dla nas, że tak niesprawiedliwych; żeśmy musieli nastawiać nasze głowy za nieprawość mistrza i Krzyżaków [...]. Wśród tylu zaś i tak wielkich nieszczęść, jeżeli kiedy brakło nieprzyjaciela z zewnątrz, większy za to wewnątrz występował kraju. Komturowie i posiadacze zamków nie sromali się [nie wahali się], bez przeprowadzenia sprawy, bez złożenia sądu zabierać nam dobra i majątki, żony w oczach mężów i córki porywać [...]. A tym, którzy się na takie krzywdy uskarżali, zamiast wymierzania sprawiedliwości, zdejmowano [ścinano] głowy albo wydzierano mienie [...].

Ten więc wyrok cesarza [...] spowodował nas do wypowiedzenia posłuszeństwa Krzyżakom i podniesienia przeciw nim oręża (...). I pobłogosławiła Opatrzność naszym przedsięwzięciom. W ciągu dni dwudziestu orężem naszym przeszło dwadzieścia zdobyliśmy zamków, jako to: Toruń Stary i Nowy, Gdańsk, Elbląg, Grudziądz, Lidzbark, Golub, Kowalewo, Gniew, Świecie, Papowo, Tucholę, Pasłęk, Królewiec..., Brodnicę, Chełmno, Działdowo, Ragnetę, Ostródę, Bratian, które naszej uległy władzy. Gdy więc twoja Królewska Miłość... jesteś Zakonu tego nadawcą, uposażycielem i dobroczyńcą, ziemie zaś pomorska, chełmińska i michałowska gwałtem, przemocą zostały Królestwu Polskiemu wydarte, przeto udajemy się do Majestatu twego z prośbą, abyś nas raczył przyjąć za twoich i królestwa twego wieczystych poddanych i hołdowników, i wcielił do Królestwa Polskiego, od którego jesteśmy oderwani. (...) Poddajemy się dobrowolnie i z posłuszeństwem pod twoją zwierzchność i rządy, poruczając ci siebie, żony, dzieci i rodziny nasze oraz wszystkie miasta, wsie, zamki i miasteczka bądź zdobyte przez nas, bądź zdobyć się kiedyś mające.

Źródło: *Historia w tekstach źródłowych. Wypisy* t. 1, oprac. Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Rzeszów 2000, s. 124 – 126

A. Podaj nazwę aktu, który wydał król Polski Kazimierz Jagiellończyk w odpowiedzi na tę mowę?
……

B. Jak nazywał się przywódca Związku Pruskiego; delegat do króla Polski ?
……

C. Podaj nazwę wojny, która rozpoczęła się w wyniku tego wydarzenia ?
…….

Zadanie 7. (4 p.)

Przeczytaj oznaczone literami A, B, C. D fragmenty przywilejów szlacheckich z XV-XVI w. Wpisz do tabeli nazwy tych przywilejów oraz władców, którzy je nadali.

A) Gdy pan ma nieposłusznego, krnąbrnego albo niegodnego sołtysa w swych dobrach, może mu kazać, aby sołectwo sprzedał; a gdyby sołtys sobie nie mógł kupca znaleźć , ma wraz z panem stanąć przed sądem i wybrać dwie osoby[...] które niech oszacują dobra sołtysa a pan zapłaciwszy sumę na jaką oszacowane zostały dobra sołtysa ma je prawnie i dziedzicznie posiadać i używać [...] Ustanawiamy aby wojewodowie, starostowie z innymi urzędnikami ziemskimi corocznie[...] ustalali ceny, tak zboża, jak i chleba oraz innych płodów ziemnych, które są przez kmieci na rynek wywożone.

B) Przyrzekamy również, że gdy wypadnie Nam wyprawić się poza granice królestwa, zapłacimy wszystkim towarzyszącym nam ziemianom... i wynagrodzimy ich za poniesione szkody i niewolę podług praw jakie przyznali im nasi poprzednicy. [...] Przyrzekamy, że nie mianujemy starostą żadnego wojewody ani kasztelana [...] Przyrzekamy, że w ziemiach godności, kasztelanie i urzędy rozdzielać będziemy[...]osobom osiedlonym i posiadającym dobra dziedziczne w tej ziemi. [...] Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego.

C) Gdyby się stało, że byśmy coś, niesprawiedliwie albo nielegalnie ustanowili, albo nierozważnie przeciwko komukolwiek z rady albo komukolwiek innemu postąpili, [...] albo przeciwko prawom państwa wystąpili [...] to wtedy wszystkich w królestwie wolnymi czynimy od przysięgi i wierności[...] . Zobowiązujemy się ponadto i wobec prawa stanowimy, [...] że w razie odwołania się do sądu naszego, przez poddanego naszego, bez zasięgnięcia opinii panów rady, my i następcy nasi, nic nie postanowimy, a decyzja nasza zależna będzie od decyzji panów rady. [...]
Ustanawiamy ponadto, aby królewska korona pod opieką pierwszych z rady pozostawała [...] wojewodów krakowskiego, poznańskiego, sandomierskiego i kaliskiego.

D) Ponieważ prawa ogólne i ustawy publiczne dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu[...] postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich, co by było ujmą i ku uciążeniu Rzeczypospolitej oraz ze szkodą i krzywdą czyjąkolwiek tudzież zmierzało ku zmianie prawa ogólnego i wolności publicznej. [...] Gdy toż nie wszystkim było przystępne, co wszystkich obchodzi, gdyż przez pewne odzwyczajenie się i nieuwagę przywileje i księgi statutów[...] całemu narodowi zamknięte i nieznane były, przeto[...] proszeni byliśmy aby dla całego królestwa wydali jedną księgę , obejmującą wszystkie ustawy, obowiązujące w tym państwie, przez przodków naszych[...]wydane z dołożeniem innych statutów Naszych, i abyśmy księgę tę rozesłali[...] aby znajomość jego powszechną stać się mogła.

Nr	Władca	Nazwa przywileju
A.		
B.		
C.		
D.		

Zadanie 8. (3 p.)

Na ilustracjach pokazane zostały dzieła wybitnych mistrzów Renesansu. Podaj nazwy/tytuły tych dzieł oraz wymień ich twórców.

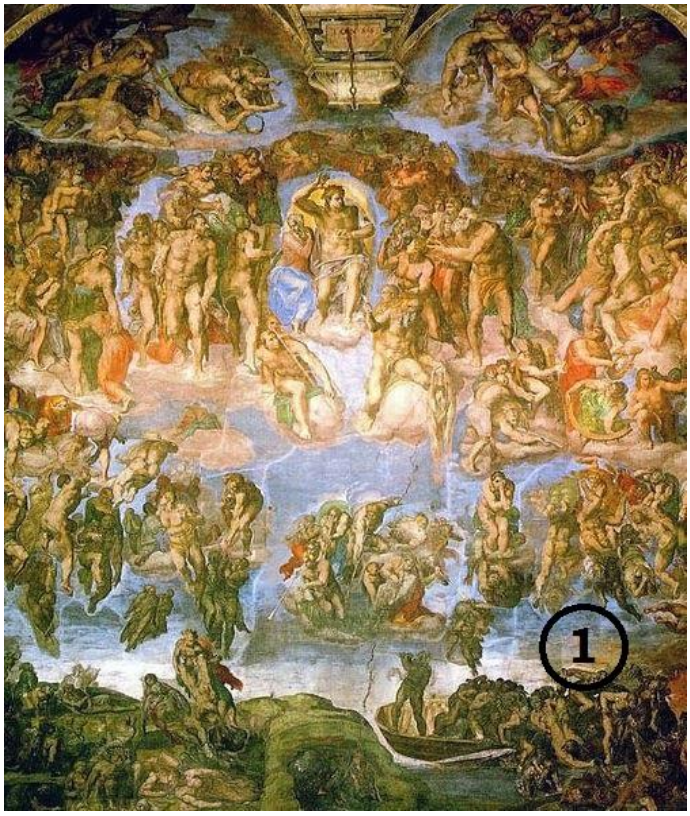

www.mojepowolanie.pl

tropster.pl

pl.wikipedia.org

Nr	Tytuł/nazwa dzieła sztuki	Twórca
1.		
2.		
3.		

Zadanie 9. (3 p.)

Przeczytaj poniższy tekst i odpowiedz na pytania.

Ugoda […] 1658

[…] Komisja między stanami Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego a wielmożnym hetmanem i wojskiem zaporoskim.[…]

Religia grecka starożytna […] aby przy swoich prerogatywach i wolnym używaniu nabożeństwa zostawała póki język narodu ruskiego zasięga, we wszystkich miastach i miasteczkach, wsiach w Koronie Polskiej, jako i w W. Ks. Litewskim, także na sejmach, wojskach, trybunałach, nie tylko cerkwiach, ale i publicznie. […] Tej zasię wiary, która jest przeciwko wierze greckiej prawosławnej, i która niezgodę między rzymskim starogreckim narodem mnoży, żaden senator i szlachcic cerkwi, monastyrów, funduszów fundować[…] nie będzie powinien, wiecznymi czasy. […]

Wojska zaporoskiego liczba trzydziestu tysięcy być ma, albo jako wielmożny hetman zaporoski na rejestrze poda. Miejsce stałego pobytu wojsku zaporoskiemu w tych województwach i dobrach naznacza się, w których przed wojną zostawali, któremu to wojsku dane potwierdza; zachowując ich przy starodawnych wolnościach i zwyczajach ich […].

Źródło: *Historia. Teksty źródłowe,* S. Sierpowski, Warszawa 1998, str.108-109.

A. Podaj nazwę miejscowości, w której doszło do powyższej ugody.

……

B. Podaj imię i nazwisko „wielmożnego hetmana zaporoskiego”, który podpisał tekst ugody.

……

C. Podaj nazwę Kościoła, którego dotyczy zwrot „wierze greckiej prawosławnej”.

…….

Zadanie 10. (1 p.)

Zaznacz na mapie teren (zakreskuj), który Rzeczypospolitej przekazał Zygmunt III Waza, co stało się bezpośrednim powodem wybuchu wojny polsko-szwedzkiej. Podaj nazwę tego terenu.

……

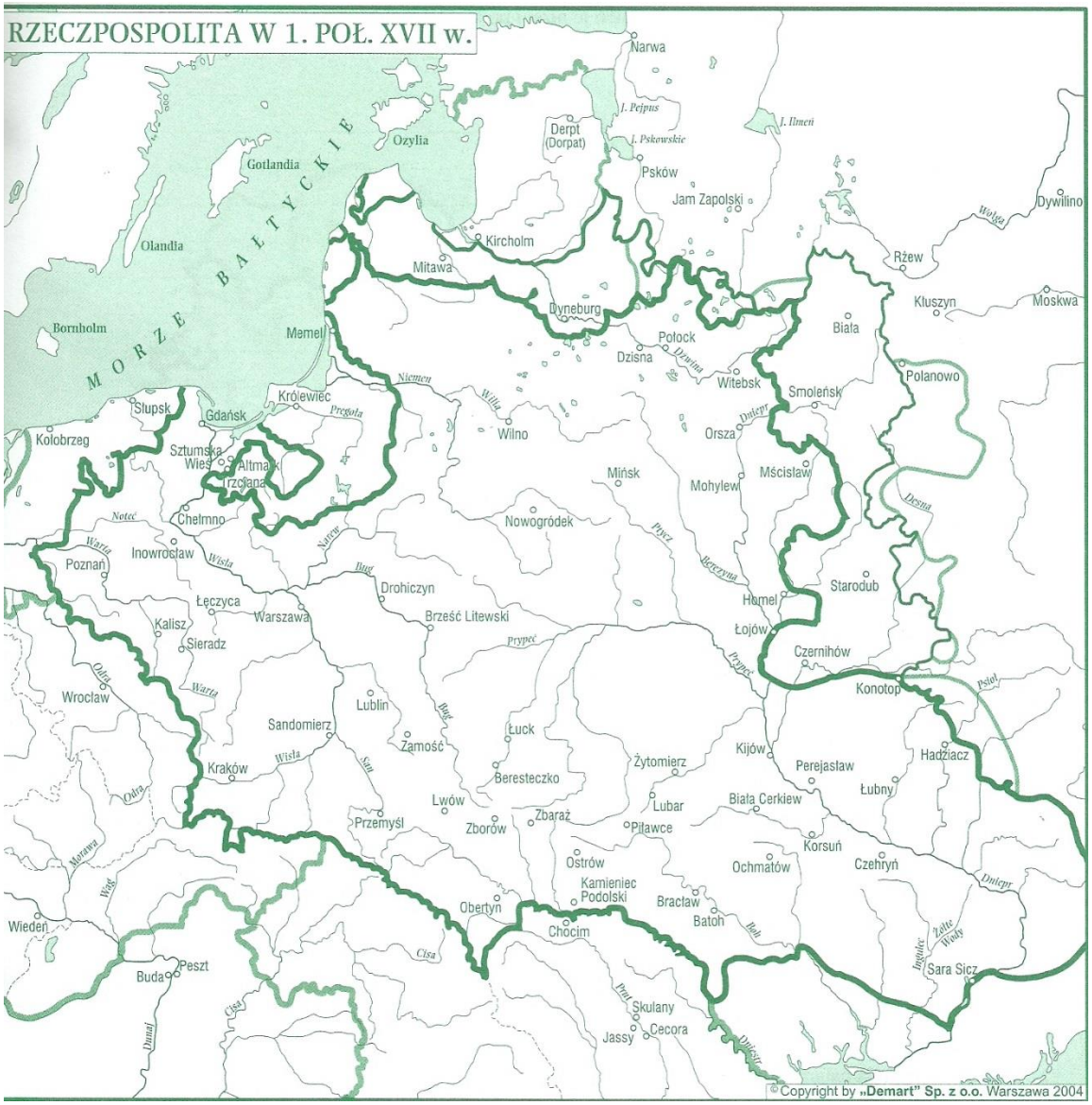

Źródło: W. Chybowski, *Historia. Gimnazjum zeszyt do ćwiczeń na mapach konturowych*, wyd. Demart, Warszawa 2004, s.39

Zadanie 11. (3 p.)

Na podstawie mapy i wiedzy własnej wykonaj polecenia a - c.

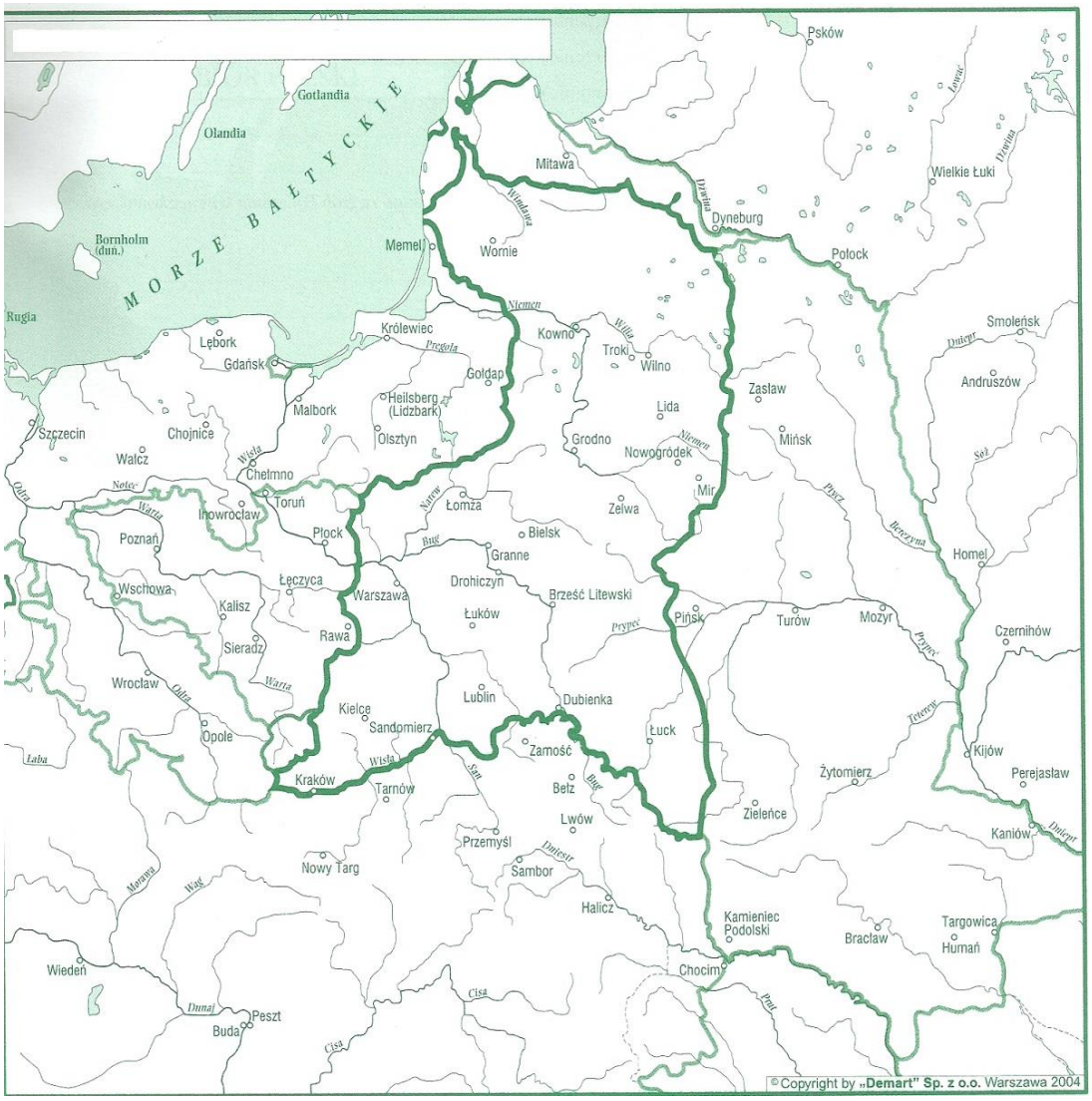

Źródło: W. Chybowski, *Historia. Gimnazjum zeszyt do ćwiczeń na mapach konturowych*, wyd. Demart, Warszawa 2004, s. 45

a) Podkreśl na mapie i podaj nazwę miejscowości, w której oficjalnie zawiązali konfederację przeciwnicy Konstytucji 3 Maja.

……..

b) Podkreśl na mapie i podaj nazwę miejscowości, w której zebrał się ostatni Sejm I Rzeczypospolitej, głównie w celu zatwierdzenia rozbioru Polski.

……

c) Zakreskuj (oznacz) tereny, które Rzeczpospolita straciła na rzecz Prus w II rozbiorze.

Zadanie 12. (1 p.)

Przeczytaj poniższy tekst źródłowy dotyczący wydarzenia z II połowy XVIII wieku i uzupełnij zdanie znajdujące się pod tekstem.

[...] My, rady dygnitarze, szlachta i obywatele Korony Polskiej [...]. Kiedy wolne i nikomu nie podległe narody polskie losem teraz nieszczęśliwym w przeciągu tych lat kilku, od śmierci Najjaśniejszego Augusta III, króla i pana dobrego i pobożnego, swobodnie i miło panującego, do smutnej i okropnej przyprowadzone postaci, [...] zbieramy się do obrony wiary i wolności [...] przy wierze świętej rzymskiej katolickiej, [...] przy prawach starodawnych i swobodach narodowych – na podźwignienie, oraz i uwolnienie spod ciężkich i nieprzyjacielskich aresztów współbraci naszych; - także na zniesienie straży [...] J.O. księcia [Karola] Radziwiłła [...] i innych osób konfederackich [...] wojskiem rosyjskim otoczonych i pod strażą zbrojną tegoż wojska trzymanych [...].

Źródło: *Wiek XVI - XVIII w źródłach,* oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 407, 409.

Podany tekst to fragment aktu konfederacji …….. .

(nazwa miejscowości)

Zadanie 13. (3 p.)

Na podstawie planów walk wojsk polskich w XVIII wieku wpisz nazwy miejscowości, w których stoczono te bitwy.

Źródło: *Marek Gędek, Wojny polsko – rosyjskie od XVIII do XX wieku,* wyd. Bellona, Warszawa 2016, s..69;71;77 .

A. ……

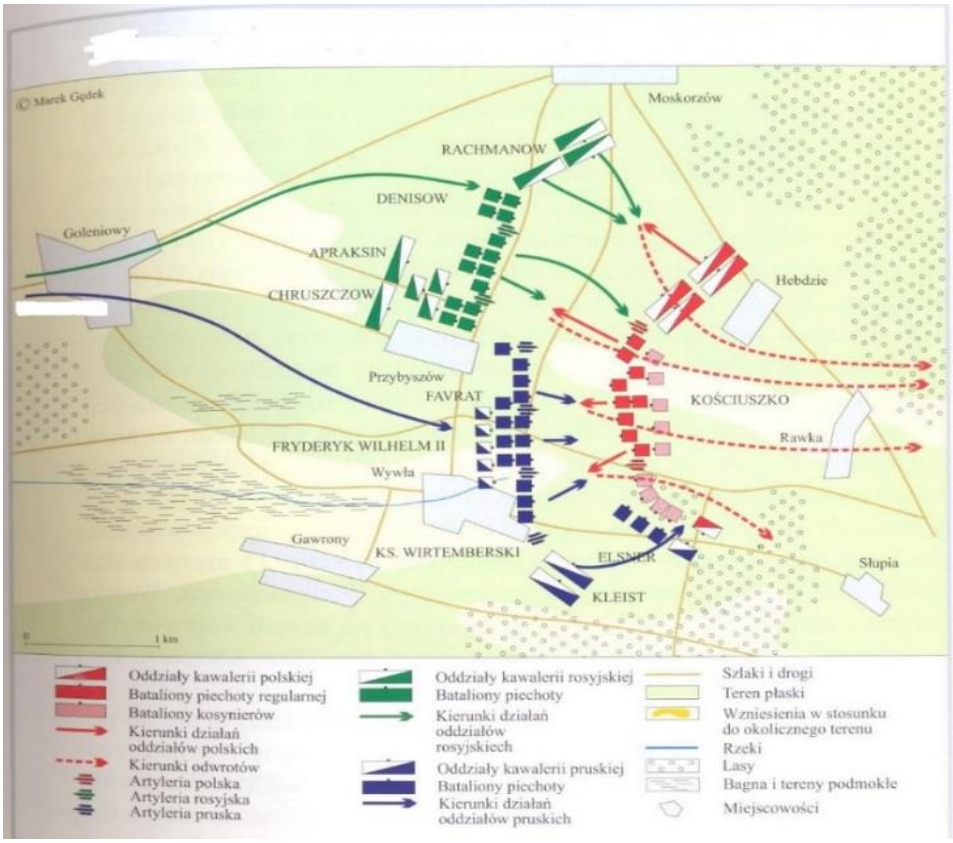
© Marek Gędek
Moskorzów
RACHMANOW
DENISOW
Goleniowy
APRAKSIN
CHRUSZCZOW
Hebdzie
Przybyszów
FAVRAT
KOŚCIUSZKO
Rawka
FRYDERYK WILHELM II
Wywła
Gawrony
KS. WIRTEMBERSKI
ELSNER
Słupia
KLEIST
0
1 km
Oddziały kawalerii polskiej
Bataliony piechoty regularnej
Bataliony kosynierów
Kierunki działań oddziałów polskich
Kierunki odwrotów
Artyleria polska
Artyleria rosyjska
Artyleria pruska
Oddziały kawalerii rosyjskiej
Bataliony piechoty
Kierunki działań oddziałów rosyjskiech
Oddziały kawalerii pruskiej
Bataliony piechoty
Kierunki działań oddziałów pruskich
Szlaki i drogi
Teren płaski
Wzniesienia w stosunku do okolicznego terenu
Rzeki
Lasy
Bagna i tereny podmokłe
Miejscowości

B. …….....

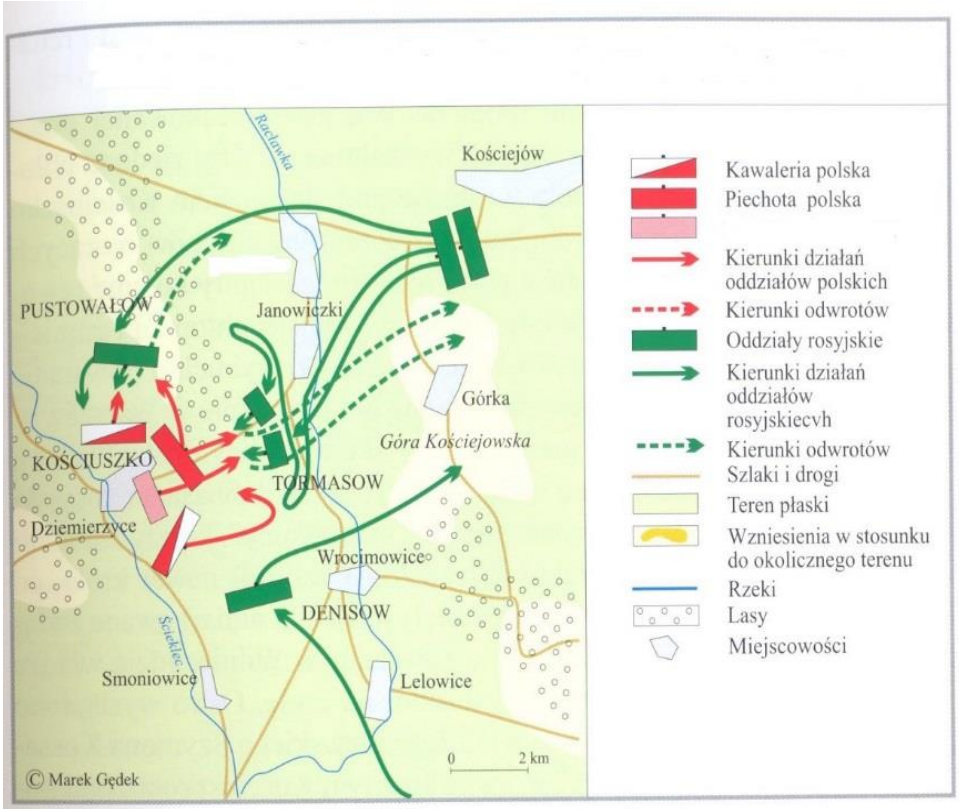
Racławka
Kościejów
PUSTOWAŁOW
Janowiczki
Górka
Góra Kościejowska
KOŚCIUSZKO
TORMASOW
Dziemierzyce
Wrocimowice
DENISOW
Szczekocz
Smoniowice
Lelowice
0
2 km
© Marek Gędek
Kawaleria polska
Piechota polska
Kierunki działań oddziałów polskich
Kierunki odwrotów
Oddziały rosyjskie
Kierunki działań oddziałów rosyjskiecvh
Kierunki odwrotów
Szlaki i drogi
Teren płaski
Wzniesienia w stosunku do okolicznego terenu
Rzeki
Lasy
Miejscowości

C.……..

Zadanie 14. (1 p.)

Wśród wydarzeń dotyczących powstania Stanów Zjednoczonych wskaż to, które jest chronologicznie pierwsze i to, które jest ostatnie. W poniższej tabeli obok wydarzenia pierwszego umieść cyfrę 1, obok ostatniego cyfrę 2.

a.	Uchwalenie konstytucji Stanów Zjednoczonych	
b.	„bostońskie picie herbaty”	
c.	Uchwalenie Deklaracji Niepodległości	
d.	Kapitulacja Anglików pod Yorktown	
e.	Uznanie niepodległości Stanów Zjednoczonych przez Wielką Brytanię	
f.	Zwycięstwo kolonistów pod Saratogą	

Zadanie 15. (3 p.)

W czasie, gdy rozpoczynały się obrady Sejmu Wielkiego powstały trzy obozy polityczne – hetmański, dworski oraz patriotyczny. Dopasuj w tabelce do każdego z nich podane określenia A - G. Wpisz odpowiednie litery.

A– skupiał przeciwników reform, zwolenników złotej wolności szlacheckiej oraz liberum veto
B– dążył do sojuszu z państwem pruskim
C– występował przeciwko wzmocnieniu władzy króla
D– przeciwny był sojuszowi z Rosją Katarzyny II
E – chciał przemienienia Rzeczypospolitej w monarchię konstytucyjną na wzór angielski przy zawiązaniu przez Rzeczpospolitą sojuszy z innymi państwami
F– występował przeciwko wzmocnieniu władzy centralnej
G – dążył do przeprowadzenia reform w oparciu o sojusz z Rosją

Obóz	**Hetmański**	**Dworski**	**Patriotyczny**
Litera			

Zadanie 16. (2 p.)
Obraz pokazuje alegorię jednego z rozbiorów Polski. Zidentyfikuj postacie i uzupełnij zdania.

Źródło: S. Kołodziejski, R. Marcinek, J. Polit, *Polska. Dzieje ojczyste,* Kraków 2002, s. 66

A. Władca, którego oznaczono na ilustracji cyfrą 4, nazywał się …….…….
B. Władca, oznaczony na ilustracji cyfrą 3, rządził państwem …….……..
C. Państwo, którego władcę oznaczono na ilustracji cyfrą 3, zagarnęło podczas I rozbioru największą część obszaru Rzeczypospolitej (tak/nie) ……
D. Alegoria dotyczy …… rozbioru Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie 17. (3 p.)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące Konstytucji 3 Maja, są prawdziwe czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

1. Znosiła liberum veto i wprowadzała zasadę głosowania większością.	P	F
2. Wprowadzała trójpodział władz.	P	F
3. Likwidowała odrębność Litwy od Korony.	P	F
4. Nadawała chłopom wolność osobistą.	P	F
5. Władzę króla ograniczyła poprzez wprowadzenie zasady kontrasygnaty odpowiedniego ministra.	P	F
6. Nadawała szlachcie gołocie prawo do głosowania na sejmikach.	P	F
7. Dla miast – 24 plenipotentów miało prawo głosu doradczego; prawo nabywania ziemi.	P	F

Zadanie 18. (1 p.)

Podaj nazwę obiektu pokazanego na ilustracji oraz stylu, w którym została wzniesiona.

www.garnek.pl

……..

Zadanie 19. (1 p.)

Obejrzyj ilustracje i odpowiedz na pytania podane poniżej.

Źródło*:* Janusz Wałek*, Dzieje Polski w malarstwie i poezji,* Warszawa 1987, str. 167.

a) Podaj tytuły obu dzieł - .....

……

……...

b) Do jakiego historycznego wydarzenia oba dzieła sztuki nawiązują ? - ……

……